

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ 12-4 ก.พ. 2554	ปีที่ 20	ฉบับที่ 7162	หน้า 5
---	---------------------------------	--------------------	------------------------	------------------

**ร้อยเรื่อง
เมืองล้านนา
ปีที่ ๑๒**

วัดรำเปิง (ตโปทาราม) สถานปฏิบัติธรรมพระกรรมฐาน

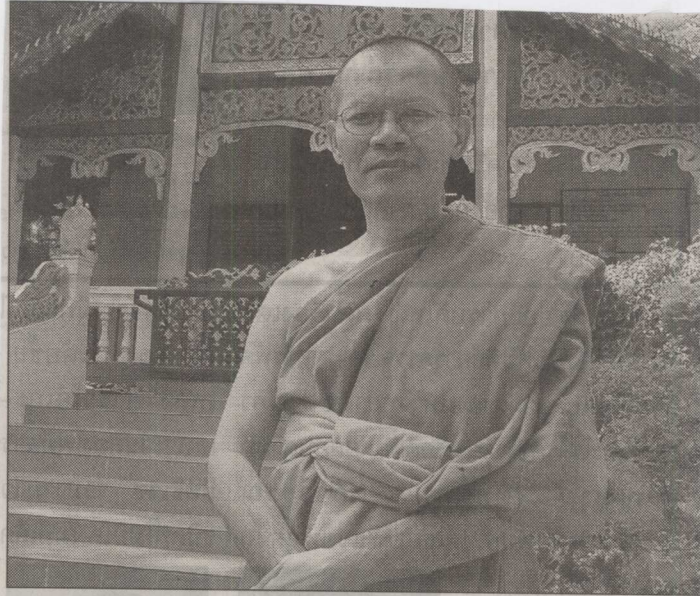
**๖
วัด**

รำเปิง (ตโปทาราม) เป็นวัดวิปัสสนากรรมฐานทางภาคเหนือ ที่ทำการอบรมพระกรรมฐานในแนวสติปัฏฐาน 4 ปัจจุบันมีชาวไทย และชาวต่างประเทศ เข้ารับการอบรมปฏิบัติต่อเนื่องกันตลอดปีไม่ขาดสายเป็นวัดแห่งแรกที่มีพระไตรปิฎกฉบับล้านนา และได้ชื่อว่าเป็นวัดที่มีพระไตรปิฎกฉบับภาษาต่างๆ มากที่สุดวัดหนึ่งในประเทศไทย

ในสมัยพระเจ้าติโลกราช กษัตริย์วงศ์มังราย ครองเมืองเชียงใหม่องค์ที่ 12 จ.ศ.804 มีพระราชโอรสอันประสูติจากพระมเหสีเพียงพระองค์เดียว คือ ท้าวศรีบุญเรือง เมื่อ ท้าวศรีบุญเรืองพระชนม์ได้ 20 พรรษามีคนเพ็ดทูลพระเจ้าติโลกราชว่า ท้าวศรีบุญเรืองเตรียมการจะคิดกบฏ ทำให้ทรงคลางแคลงพระทัยจึงทรงโปรดให้ไปครองเมืองเชียงแสนและเชียงราย ซึ่งเป็นเมืองหน้าด่านในขณะนั้น ณ เมืองเชียงรายนี้เอง ได้เป็นที่ประสูติของพระเจ้ายอดเชียงราย และโดยเหตุที่ประสูติบนยอดเขาสูงในเชียงราย (ยอดดอยแก้ว) ท้าวศรีบุญเรืองจึงประทานนามพระโอรสว่า “ยอดเชียงราย” ต่อมาพระเจ้าติโลกราชถูกเพ็ดทูลจากนางหอมขพระสนมเอกจากท้าวศรีบุญเรืองเตรียมการก่อกบฏอีก จึงมีพระกระแสรับสั่งให้ปลงพระชนม์พระราชโอรสเสีย และหลังจากนั้นทรงโปรดให้ราชนัดดา คือ พระเจ้ายอด

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่ไนน์	24 ก.พ. 2554	20	7162	5

เชียงราย ครองเมืองเชียงรายสืบต่อมา

ครั้นถึง พ.ศ.2030 พระเจ้าติโลกราชเสด็จสวรรคต ราษฎรได้พร้อมใจกันอัญเชิญพระเจ้ายอดเชียงรายขึ้นครองเมืองเชียงใหม่ หลังจากจัดการบ้านเมืองเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทรงดำเนินการสอบสวนหาผู้ที่เป็นต้นเหตุแห่งให้ท้าวศรีบุญเรือง พระราชบิดาต้องสิ้นพระชนม์ จนทำให้พระมารดาของพระองค์ตรอมพระทัย ถึงกับเสวยพระสติ พระองค์ทรงกำหนดโทษให้ประหารชีวิตแก่ผู้ที่เป็นต้นเหตุ แต่โดยที่พระองค์ทรงเลื่อมใสในพระบวรพุทธศาสนาอย่างยิ่ง ภายหลังที่ได้สั่งให้สำเร็จโทษผู้กระทำผิดได้แล้ว ทรงเกรงจะเป็นเวรกรรมจึงทรงดำริที่จะหาทางผ่อนคลายมิให้เป็นบาปกรรมต่อกันสืบต่อไป

ครั้งนั้นได้มีพระธุดงค์ได้ไปปักกลดอยู่เชิงดอยสุเทพ ได้กราบทูลว่า ณ ต้นมะเดื่อซึ่งไม่ไกลจากที่ตนปักกลดนัก ได้มีวิเศษพวยพุ่งขึ้นในยามราตรี สงสัยว่า จะมีพระธาตุประดิษฐานอยู่ พระองค์จึงได้อธิษฐานเสี่ยงทายว่าหากมีพระบรมธาตุอยู่จริงขอให้ช้างพระที่นั่งไปหยุด ณ ที่ตรงนั้น ช้างนั้นได้พาพระองค์ไปหยุดอยู่ใต้ต้นมะเดื่อ จึงได้สั่งให้ขุดรอบๆ ต้นไม้ได้พบพระเขี้ยวแก้วบรรจุในผอบดินแบบเชียงแสน แล้วจึงสร้างเจดีย์และบรรจุพระบรมธาตุไว้ในเจดีย์นี้เอง

พระองค์ได้จารึกประวัติการสร้างวัดนี้ลงในศิลาจารึก ซึ่งเรียกว่า ศิลาผึกขาม (ตัวหนังสือผึกขาม) ดังมีใจความว่า สองพันสามสิบห้าปีจุลศักราชได้แปดร้อยห้า

สิบสี่ตัวในปีเต้าใจ (เหนือ) เดือนวิสาขะไทยว่าเดือนเจ็ดออก (ขึ้น) สามค่ำวันศุกร์ไทย ได้ฤกษ์อันถ้วนสองได้โยคชื่ออายุสมะ ยามกลองงายแล้วสองลูกนาที่ซึ่งแปลเป็นภาษาปัจจุบันว่าวันศุกร์ขึ้นสามค่ำเดือนเจ็ดปีชวด พุทธศักราช สองพันสามสิบห้าปี เวลา 08.20 น. ได้ฤกษ์ภรณ์ (ดาวอนโต) ได้โยค มหาอุจจ์ คือการก่อสร้างวัดได้ส่วนกันทั้งทางฝ่ายพุทธจักรและอาณาจักร โดยพระองค์ได้ทรงมีพระราชบัญชาให้พระมเหสีชื่อ พระนางอะตะปาเทวี เป็นผู้ดำเนินการสร้าง

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	24 ก.พ. 2554	20	7162	5

ในประวัติไม่ได้บอกชัดว่าใช้เวลาสร้างนานเท่าใด กล่าวแต่ว่าสำเร็จแล้วทุกประการ พร้อมทั้งสร้างพระพุทธรูปเป็นประธาน และพระพุทธรูปตามซุ้มที่พระธาตุเจดีย์ก็ได้สร้างพระไตรปิฎกและพระราชทานทรัพย์ (นา) เงิน (เบี้ย) ดังปรากฏในศิลาจารึกว่า มีราชเขตทั้งหลายอันกฎหมายไว้กับอารามนี้ นาสาล้านห้าหมื่นพันไว้กับเจดีย์สี่ด้าน สี่แสนเบี้ยไว้กับพระเจ้า (พระประธาน) ในวิหารห้าแสนเบี้ยไว้กับอุโบสถ สี่แสนเบี้ยไว้เป็นจังหัน (ค่าภัตตาหาร) ล้านห้าแสนห้าหมื่นพันเบี้ยไว้ให้ผู้รักษากิน สองแสนเบี้ยให้ชาวบ้านยี่สิบครัวเรือนไว้เป็นผู้ดูแลและอุปัฏฐากรักษาวัด

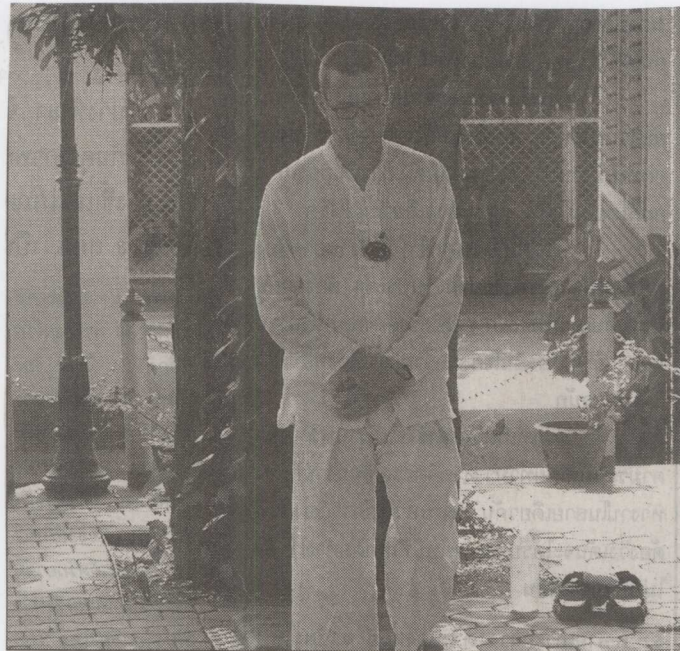
เนื่องจากประวัติการสร้างวัดร้างหรือวัดโปธารามนี้ รวบรวมมาจากหลายทางด้วยกัน ทำให้เข้าใจสับสนไปได้ในทัศนะแตกต่างกันโดยเฉพาะเกี่ยวกับชื่อวัดร้าง วัดโปธาราม และพระนามมเหสีของพระเจ้ายอดเชียงราย คือในศิลาจารึกปรากฏพระนามว่า พระนางอะตะปาเทวี แต่ไม่ปรากฏพระนามว่า พระนางโปรงน้อยซึ่งในหนังสือพงศาวดารโยนกของพระยาประจักษ์จักร (แช่ม บุนนาค) ปรากฏพระนามว่า พระนางโปรงน้อยไม่ปรากฏพระนาม อะตะปาเทวี นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างกันเกี่ยวกับบุคคลผู้ร่วมในการสร้างวัด ดังมีข้อความตอนหนึ่งว่า จุลศักราช 854 (พ.ศ.2035) ปีชวดจัตวาสก พระเจ้ายอดเชียงราย เจ้านครพิงค์เชียงใหม่ ให้สถาปนาพระอารามแห่งหนึ่งชื่อว่า ตะโปธารามให้บุตรอันมิดสีมาของเก่าที่พระญาณมงคลเถรผู้กไว้นั้นขึ้นชำระผูกพัทธสีมาใหม่ มีพระ มหาเวฬุวันมหาเถระ พระสถิตธรรมสันธิเถระ พระญาณโพธิเถระ พระสุริสิงห์เถระ พระนารถเถระ พระสถิตธรรมสันธิเถระ กับภิกษุหลายรูปจัดการผูกพัทธสีมาใหม่ให้ถูกต้องตามพุทธบัญญัติ

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	24 ก.พ. 2554	20	762	5

จากการพิจารณาข้อความที่ปรากฏในศิลาจารึกและจากหนังสือประวัติวัดร้าง ซึ่งพิมพ์แจกในงานกฐินสามัคคีทอด ณ วัดร้าง วันที่ 26 พฤศจิกายน 2509 โดยมีผู้เขียน 2 ท่าน คือ ท่านอาจารย์มุกดา อัยยเสน ที่อ้างว่าเขียนจาก คำบอกเล่าของพระยาประจักษ์จักรจักรกับหนังสือประวัติวัดร้าง พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2514 ครั้งที่ 2 พ.ศ.2517 และพิมพ์ครั้งที่ 3 พ.ศ.2519 เรียบเรียงโดย นายปวงคำ ด้อยเขียว ซึ่งอ้างว่าอาศัยหลักศิลาจารึก และหนังสือคัมภีร์ชินกาลมาลีปกรณ์ พงศาวดารโยนก และหนังสือตำนานเมืองเหนือ

สำหรับชื่อวัดร้างนั้น ตามข้อความของอาจารย์มุกดา อัยยเสนที่อ้างถึงคำปรากฏของพระเจ้ายอดเชียงราย ว่า ในขณะที่สร้างวัดพระองค์ทรงรำพึงถึงพระราชบิดา และพระราชมารดาอยากจะให้ทั้งสองพระองค์มีพระชนมอยู่จะได้ร่วมทำบุญในครั้งนี้ด้วย และเพื่อให้เป็นที่บูชาคุณของทั้งสองพระองค์

พระเจ้ายอดเชียงราย จึงทรงตกลงพระทัยให้ชื่อวัดที่สถาปนาขึ้นใหม่นี้ว่า “วัดร้าง” ซึ่งเป็นภาษาพื้นเมืองเหนือ และตรงกับคำว่า “ร้าง” ในภาษากลางอันมีความหมายว่า “คร่ำคราญ” ระลึกถึง คณิงหา

วัดร้างหรือวัดไปทาราม ได้อยู่ในสภาพวัดร้างมาหลายยุคหลายสมัยและเมื่อสงครามโลกครั้งที่สอง กองทหารญี่ปุ่นได้เข้ามาครอบครองใช้เป็นที่พักพิง ปรากฏว่าได้มีผู้ลักลอบขุดพระธาตุเจดีย์ได้นำเอาพระพุทธรูปและวัตถุโบราณต่างๆ ไป

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	24 ก.พ. 2554	20	1762	5

ส่วนวิหารซึ่งเป็นที่ประดิษฐานพระประธานนั้นไม่อยู่ในสภาพที่จะใช้ประโยชน์ได้ต่อไป และมีต้นไม้ขึ้นปกคลุมอยู่ทั่วไป แผ่นศิลาจารึกได้จมดินอยู่ในวิหาร ครั้นต่อมาในปี พ.ศ.2484 คณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ จึงได้ประชุมตกลงกันให้อัญเชิญพระประธานไปประดิษฐานไว้ ณ ด้านหลังพระวิหารวัดพระสิงห์ในตัวเมืองจังหวัดเชียงใหม่

หลังจากสงครามโลกครั้งที่สองสงบลงแล้ว พวกชาวบ้านที่อพยพหลบภัยไปอยู่ที่อื่น ก็ทยอยกันกลับมา สภาพวัดก็กึ่งขาดการบำรุงรักษา บางครั้งขาดพระจำพรรษา หรือถ้ามีก็เพียงรูปเดียว ต่อมาในปี พ.ศ.2514 เริ่มมีการก่อสร้างพระวิหารขึ้นใหม่แล้ว จึงได้อาราธนาพระภิกษุชาวบ้านจำพรรษาหนึ่งชื่อ หลวงปู่จันทร์สม หรือ ครูบาสม มาปกครองดูแลวัดได้ระยะหนึ่งทำให้วิหารแล้วเสร็จ ในปี พ.ศ.2516 ต่อมา ท่านถึงแก่มรณภาพ วัดก็ขาดพระจำพรรษาไปจนถึงปลายปี 2517

พระครูพิพัฒนคณาภิบาล (ทอง สิริมงคล) เป็นเจ้าอาวาสวัดเมืองมา และเป็นอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิปัสสนาธุระ ได้ปฏิบัติดูแลวัดมาจนถึงวัดร้างเป็นพิจารณาเห็นว่าเป็นสถานที่สัปปายะเหมาะแก่การเจริญวิปัสสนา จึงได้มาจำพรรษาอยู่ที่วัดร้างแล้วชักชวนชาวบ้านในท้องถิ่น ตลอดถึงผู้ในบุญทั้งหลาย ช่วยกันบูรณะปฏิสังขรณ์ฟื้นฟูขึ้น

ในปี พ.ศ.2533 ท่านได้รับพระราชทานเลื่อนตำแหน่งจากพระครูชั้นพิเศษเป็นพระราชคณะที่ “พระสุพรหมยานเถร” และในปี พ.ศ.2534 ต่อมาท่านเจ้าพระคุณพระสุพรหมยานเถรได้รับบัญชาจากสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก ให้ไปดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสพระอารามหลวง ณ วัดพระธาตุศรีจอมทองวรวิหาร อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ พระสุพรหมยานเถรจึงได้เสนอให้คณะสงฆ์ จ.เชียงใหม่ แต่งตั้งพระสมุห์สุพันธ์ อาจิณฺณสิโล รักษาการแทนในตำแหน่งเจ้าอาวาส ต่อมาในปี พ.ศ.2539 คณะสงฆ์จึงมีมติให้พระปลัดสุพันธ์ อาจิณฺณสิโล หรือพระครูภาวนาวีรวิ ในปัจจุบันเป็นเจ้าอาวาส สืบมาจนถึงปัจจุบัน

จักรพงษ์ คำบุญเรือง

jakpong@chiangmainews.co.th